

23-04-028

ny verden

TIDSSKRIFT
FOR MORALSK
OPPRUSTNING

NR. 6 1972

TIDSSKRIFT FOR
MORALSK OPPRUSTNING

Utkommer en gang om måneden

Nr. 6 — 1972

I redaksjonen:
Eva Riise Hanssen, redaktør
Anders Eskeland
Einar Engebretsen
Jens J. Wilhelmsen
Leif Hovelsen
Inge Mannsåker
Sturla Johnson
Finn Harald Wetterfors

DANSK REDAKSJON:
Keld Jørgensen
Hans Wenck

ABONNEMENTSPRIS for et år
(12 numre):
Norge n. kr. 30,-
Danmark d. kr. 32,-
Sverige sv.kr. 20,-
Finland mk. 17,-
Løssalg i Norge: kr.2,50

NORGE:
Sophus Lies gate 5, Oslo 2
Postboks 1243, Vika, Oslo 1
Postgiro 12 579 - Tlf. 56 34 14

DANMARK:
Ole Olsens Alle 8
2900 Hellerup
Postgiro 18 51 51 Tlf. HE 6327

SVERIGE:
Sveavägen 34, 6., 11134 Stockholm
Postgiro 70 61 90 - Tlf. 10 34 56

FINLAND:
Postgiro 11 20 95, Helsingfors

Utgiver: MORALSK OPPRUSTNING
© NY VERDEN

Tidsskrift for Moralsk Opprustning
Trykk: Br. Tengs, Oslo

Papir: 100 g Norprint fra Saugbrugs-
foreningen

Vi gjør oppmerksom på at neste
nummer av Ny Verden, som er årets
sommernummer kommer i august.

Forsiden:
Frank Buchman som gutt (tegning
av Bill Cameron-Johnson). Se side
12.

Nøkkelhullet

Det finnes strukturer og menneskelige livsformer som har uttjent sin tid. En fornyelse trengs. Men det finnes også tilfelle som den fulle mannen som ikke kunne finne nøkkelhullet og skjelte ut døren. Sverget på at han skulle bytte den ut ved første anledning. Mennesker — og det blir fler og fler av dem — kan ikke finne nøkkelhullet til sitt eget familieliv, og skjeller på form og struktur.

Kjernen til fornyelsen ligger ikke i strukturen, men i mennesket. Den uengasjerte og innadvendte besteborgerlige 'gode familie' er ofte et selvskutt tilfluktssted hvor man pleier sin egen lykke og lar verden seile sin egen sjø. Eller familien kan være et tynt skall som skjuler bitre og dypt ulykkelige menneskelige relasjoner.

Det er forståelig at man i slike tilfelle er fristet til å søke nye former (eller strukturer) for menneskelig samvær. Men «mannen ville fra nissen flytte» — og nissen i denne sammenheng er den menneskelige natur.

Familier skal være livgivende celler og gi intelligent omsorg og fornyelse til samfunnet. Bare med en drastisk ærlighet, Guds legende kraft og en stor nok målsetting kan mann og kvinne, ung og eldre, finne sin rette og tilfredsstillende plass i forhold til hverandre og til den verden vi er satt til å leve i.

Dette er problemer som den sosialistiske og kapitalistiske verden har felles. Her er det rikelig med plass for pionerarbeid for et land som Norge. Det er også en av årsakene til at så mange familier om noen uker reiser sørover til konferansesentret Caux i Sveits, for å møtes med mennesker fra over 40 land og alle kontinenter.

Familiemakt

Av Jens-J. Wilhelmsen

Familien er kommet i ildlinjen. Enkelte steder i Sverige er antall inngåtte ekteskap falt med 30 prosent. Årsak: Skattelovgivningen er slik at det lønner seg bedre å leve sammen uten å være gift. Den amerikanske fremtidsforskeren Alvin Toffler spår at serie-ekteskap, altså flere kortvarige ekteskap etter hverandre, vil bli fremtidens løsen. «Jeg kan ikke tenke meg å love bort hele min livstid,» sier en ung amerikansk borgerretts-arbeider. En av nyfeministenes ledere oppfordrer husmødre til å flykte fra sitt fengsel — altså hjemmet.

Familieinstitusjonen vil trolig overleve. Men det er viktig å se i øynene at kritikerne får sin ammunisjon fritt levert fra millioner av oss som er som de er — og da spesielt i våre hjem. Hjemme føler vi oss fri til å være oss selv, og resultatet er sjelden flatterende! Korte hvetebrødsdager følges altfor ofte av langvarig maktkamp. Barn føler seg tyrannisert av foreldre — eller omvendt. Gamle mennesker går i glemmeboken når en ikke lenger har bruk for dem. Familien er blitt kalt «samfunnets kjempestøtdemper», et tilfluktssted hvor det medtatte individ kan trekke seg tilbake etter å ha kjempet sin kamp med verden.

Selvfølgelig trenger vi slike fristeder. Men noe av den mest rammende kritikken av familien er at den er blitt en eksklusiv enhet. Stakkars den som forstyrrer oss når vi har bena på en stol og øynene på fjernsynet! Et innadvendt og uansvarlig hjemmeliv er en hovedgrunn til opprør. Det kan også forklare noe av de unges interesse for gruppefamilien.

I en tid da problemene har så kolossale dimensjoner, er det mange som ikke tror at familien kan være en kraft som teller. Men de kan ta feil. Innen hjemmets fire vegger kunne vi utarbeide løsninger som er viktige for menneskeheten:

Forholdet mellom frihet og autoritet

Familien har forlatt det stadium da fars autoritet var selvskreven. Idag befinner den seg i en protest- eller selvhevdelsesperiode, der de andre i familien krever sin rett. Av og til kan dette føre til den demokratiske familie, men altfor ofte er resultatet en utmattende maktkamp som dreper gleden og etterlater sår og vrangforestillinger som varer livet ut.

Mange ser demokrati som en sjanse til å gjøre som de vil. I familien vil de snart oppdage at det i

lengden ikke går. En fotballkamp blir bare rot hvis det ikke er klare regler for spillet. Det samme skjer med samfunnet om det ikke finnes normer som alle føler seg forpliktet av. På fotballbanen trengs en autoritet som alle bøyer seg for, en som står hevet over lagenes meninger og krav: Dommeren. Slik også i familien. For meg ble det en befrielse da jeg oppdaget at jeg ikke behøvde å velge mellom mine foreldres og min egen vilje, men at der var et tredje alternativ: Guds vilje. Intet kan måle seg med familien som øvelsesfelt når det gjelder den fint avbalanserte blanding mellom frihet og disiplin som er sant demokrati.

Generasjonskløften

Utviklingen går så fort at forskjellen i syn og erfaring generasjonene i mellom stadig vokser. Dermed skulle det være klart at vi trenger hverandre mer enn før. Men istedet antar diskusjonen mellom gammel og ung stadig mer form av en debatt mellom døve. Mario Savios løsen «Stol ikke på noen over 30» er gått verden rundt. Familien er det rette forum til å rydde denne mistilliten av veien. Hva lever vi for? Foreldre som lever for å skape et kossehjørne for seg og sine vil fort minste barnas respekt. Situasjonen i verden viser tydelig at det trengs vidtrekkende og radikale forandringer som kaller på vår innsats. Det blir altfor klart at foreldrene maler kahytten mens skuta synker. På den annen side mister barna sjansen til å vekke opp foreldrene hvis de selv lever uten disiplin og tanke på andre. Da hjelper det lite å forkynne de siste samfunnsteorier. Hvis begge parter er virkelig forpliktet til å rette på det som er galt i verden, kan de få istand en skapende prosess hvor partene kan lære av hverandre. Absolutt ærlighet bygger også broer. Foreldre som gjemmer sine feil bak et røkteppe av selvtrettferdighet, kan ikke vente å møte tillit. Det kan heller ikke ungdom som krever forståelse, men hemmeligholder for foreldrene de kamper, nederlag og seire som er grunnleggende realiteter i deres liv.

Inflasjon

Lønns- og prisspiralen representerer et av de mest uløselige problemer verden over. En av grunnene er at vi ikke har lært å håndtere inflasjon. Forts. s. 11

Verksted for mennesker

Familien som en potensiell kraftkilde i samfunnet var et tema ved Moralsk Opprustnings pinsekonferanse på Uppigard, Bolkesjø. Alle fem nordiske land var representert blant de hundre deltagerne ved konferansen, samt gjester fra Australia, Ceylon, Tyskland og Storbritannia. En funksjonær i Norsk Arbeidsgiverforening, en svensk fagforeningsleder, husmødre, elever og lærere var blant talerne.

En australsk deltager understreket hvor imponert han var blitt over hvordan Norden har løftet seg selv fra fattigdom til nesten den høyeste levestandard i verden. Men svakheten synes å ligge i familielivets sammenbrudd, mente han. «Kan den samme dyktighet og den samme inspirasjon nå legges i å fylle de dypeste lengsler og behov i mennesket?»

Australieren fortalte en historie fra sitt eget familieliv, som han hadde funnet utallige paralleller til i løpet av et halvt års opphold i Europa. En dyp krise hadde oppstått i familien da en datter kom inn i et kjærlighetsforhold som var totalt motsatt av det foreldrene anså som riktig og ansvarlig. Datteren brøt med foreldrene på grunn av deres holdning, og i flere år var det overhodet ingen kontakt mellom dem.

«Det var en erfaring som rystet min kone og meg, og vi følte vi hadde sviktet helt. Vi syntes fremdeles at de to hadde handlet helt galt, men gradvis begynte vi å se hardheten, bitterheten, dømmesynen og den manglende evne til å tilgi i oss selv. Vi omga vår datter med kritikk og trakk tilbake vår hengivenhet på det tidspunkt da hun kanskje trengte den mest. Vi skrev til vår datter og 'svigersønn' og ba om unnskyldning — og svaret kom spontant og helhjertet. Nye dype bånd ble knyttet mellom oss. De to ble senere gift.

Dette er en enkel historie, men vi lærte at svaret til kontroll fra foreldrenes side og opprør fra barnas side, er forvandling. En forvandling basert på Kristi revolusjonære og absolutte normer. Det var fordi vi gled ned i noe mindre enn det, at vi ikke hadde det svaret vi trengte.»

Alle ledd i familien var med i konferansen på Uppigard, fra bestemor og tanter til den aller yngste. Og mange hadde interessante ting å fortelle om de mål de hadde satt seg for sitt familieliv. Vi bringer her noen av innleggene.

VIBEKE ØSTMO,
Mor til tre:

Vi har vel alle våre bekymringer og vanskeligheter med familie og barn, men er vi klar over at vi foreldre kanskje er en del av problemet?

Vi må være underlagt viljen til forvandling, og det er nødvendig at vi aldri stivner i en form. Det er tre punkter som jeg synes er viktige i denne forbindelse.

a) Hva er det vi oppdrar våre barn til? Hva er det som driver oss?

b) Hva er vår innstilling til våre medmennesker?

c) Hvordan innretter vi vårt praktiske liv? Blir det tid til barna? Ikke bare en søvnig stund på sengekanten i et forsøk på å lære dem livsverdier. Men i det praktiske liv, i leken — hvor problemene oppstår — har vi tid til å formidle verdier der?

Vi snakker så ofte om at familien er en grunnsten i samfunnet og den minste sosiale enhet. Men oppdrar vi virkelig barna våre til å bli sosiale mennesker? Går vi inn for å lære dem omsorg for andre fra første begynnelse, fra de kan begynne å fatte? Det ligger jo i barnets natur at det er selvsk. Spørsmålet er om vi bare avfinner oss med det.

Jeg tror at en av grunnene til at familien står under skyts, er at vi har unnlatt å gi barna en sosial innstilling. Barna er del av et samfunn, og vi kan ikke vente at de skal skjønne det uten videre når de er 20 år.

Vi må vente av barna at de skal bli høyverdige mennesker, og vi må vise dem respekt.

Jeg ser på hjemmet som et verksted for mennesker. Vi er i den enestående situasjon at vi kan samle barnas venner der, de er nå i den alderen at det er stas å være hos hverandre. Sjansen til å gi dem det vi tror på, kommer kanskje aldri igjen — senere er de kanskje fulle av skepsis og har tatt preg av andre ting.

Så et punkt til: Hva er barna ledet av? Er det den sterke i gjengen, den mest populære i klassen, far og mor og deres dominerende, eller finner de sin overbevisning i sitt eget hjerte, inspirert fra Gud?

Jeg spør stadig vår datter Anne: Vil du virkelig la andre bestemme over deg? Da klør det i henne — å nei, hun vil selv finne ut av det. Og jeg ser at hun vokser hver gang hun får anledning til det, og at selvstendigheten vokser. Da må vi som foreldre gi avkall på vår dominans, men også vise barna at de står i like stor fare for å bli ledet av andre.

Senere har de kanskje tatt preg av andre ting . . .

ASLAUG BRØVIG,
Lærerinne og mor til to:

Utfordringen til familien er en ganske annen i vår tid. Jeg tror det er noe nytt som kreves av hjemmene, det nytter ikke å kopiere det beste fra forrige generasjon. Jeg har prøvet å tenke gjennom hva som er — og må være — annerledes nå enn da mine foreldre hadde barn.

For det første er det nødvendig at både foreldre og barn er underlagt en større felles autoritet, og at vi har et felles, stort nok mål som ligger utenfor familien, og som vi alle lever for. Ærligheten over-

for barna må være absolutt. Jeg er ofte skamfull over hvordan jeg kan såre mine barn med dårlig humør for eksempel, og det er viktig at de opplever at vi står på like fot ved at jeg ærlig ber om tilgivelse.

Hva med alle de andre barna?

Familien må utvides og bli et sted hvor alle har plass. Altså har jeg ikke bare ansvar for mine barn, men for alle de andre barna også. Når jeg ser feil hos mine barn kan jeg selvfølgelig bli sint på dem, men samtidig er jeg full av medfølelse. «Hvordan skal jeg nå hjelpe dem over dette?» tenker jeg. Når så andres barn har feil, er spørsmålet om jeg kritiserer dem og får imot dem, eller om jeg da tenker: «Hvordan kan jeg hjelpe dem å komme over dette?»

Forts. neste side

Familien Brøvig har sprenget alle vanlige familierammer. Lærer Gunhild Skard (i midten) kjenner seg som del av familien.

Forts. fra forrige side

VIVEKA JOHNSON,
Lege og mor til to:

Spørsmålet for meg er om barna må beskjeftiges til de blir store nok til å ta del i det vi holder på med, eller om de har en unik oppgave som ingen annen kan fylle. Har man den førstnevnte innstillingen, tror jeg barna kommer til å kjede seg. Jeg tror de har en unik oppgave. Hvis vi isolerer dem i et hjørne, kommer vi alle til å bli fattigere. De skal ikke bare beskjeftiges, vi trenger dem blant oss. Til å hjelpe oss med å være oss selv, ved at de er seg selv, som vi ofte ikke tør være. Vi trenger dem fordi de sprer glede, de har sans for humor og de har lett for

«Den skal tidlig krøkes . . . ». Odd Østmo lærer barna å gå på stytler.

å le. Og de gjør ikke alltid det de skal, slik vi er oppdratt til! De trengs fordi de ser tvers gjennom oss når vi er falske og uærlige, de sier oss sannheten rett ut.

UDO BREHMER,
Student, Göttingen:

Jeg skulle gjerne stille et spørsmål til alle foreldre: Hvorfor har dere familie og barn?

Selv brukte jeg enhver mulig og umulig anledning i oppveksten til å opponere mot mine foreldre.

Delvis fordi jeg ville prøve hvor langt jeg kunne gå, delvis for å se om de hadde den slags indre autoritet som jeg tror er nødvendig hos foreldrene hvis barna skal ha noe å strekke seg etter.

Jeg tror ikke familie eller barn kan være et mål i seg selv. Målet må være større. Heller ikke er barna sine foreldres eiendom. — Forholdet mellom foreldre og barn er betydeligere enn det.

Det jeg helst ville, var å bli oppdratt til den slags personlighet som trengs i den moderne verden, forberedt på de problemene vår generasjon faktisk må møte — enten det gjelder miljøspørsmål, overbefolkning eller narkotika.

Jeg kunne ha fortsatt i det uendelige med å angripe mine foreldre, men det gikk opp for meg at det forbedrer ingen ting. Snarere ville de skape større problemer i mitt land, Tyskland.

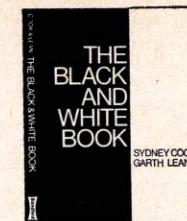
En av grunnene til den dype kløften som gjenstår gjennom mange tyske familier, er foreldrenes uvilje til å identifisere seg med fortiden. Men faktum er at jeg selv var uvillig til å identifisere meg med mitt land — det ble jeg først i det øyeblikket jeg bestemte meg for å ta ansvaret for Tyskland og for verden. Og for meg betyr det å ta ansvar for mitt land at jeg må være ansvarlig også for fortiden. Å være beredt til å gjøre godt igjen det mitt folk gjorde galt mot andre folk under krigen.

Hvis dere spør meg hva andre land kan gjøre for å hjelpe Tyskland, så er noe av det viktigste å gi oss et sunt familieliv.

Udo Brehmer.

Mer om «The Black and White Book»

Det raser storm i avisene i Australia og New Zealand på grunn av «de små bøkene», som en avis betegnet dem. Det begynte med at regjeringen tillot utgivelsen av «Den lille røde». Nå gjelder det «The Black and White Book», utgitt av MRA. «Moralske spørsmål har flyttet til avisenes førstesider og fanget nasjonens oppmerksomhet,» hevdet en kommentator.

ABC Television (Australian Broadcasting Commission) annonserte utgivelsen av den sort-hvite boken i sin viktigste nyhetsending til byene Sydney, Canberra og Melbourne, og tok opp emnet igjen i et syv minutters intervju med den australske utgiveren i aktueltendingen etter nyhetene.

Undervisningsministeren i den australske skygge-regjeringen, Kim Beazley, skrev en artikkel i *Sydney Morning Herald*, der han omtalte den nye boken som «nok en håndbok for revolusjonære, men for dem som tar sikte på å overvinne ondskap med åndsmakt, slik Wilberforce og Shaftsbury gjorde det i sin tid.»

En anmelder i Adelaide's *Sunday Mail* skriver at boken presenterer «praktiske idealer som skoleelever kan sette ut i livet forat de virkelig skal kunne gjøre noe for verden. Den beskriver tiltak som har forandret krisesituasjoner i verdensmålestokk ved å forandre enkeltmennesker.»

Rapporter og diskusjoner ble også sendt av kommersielle TV- og radiostasjoner. En kommentator i Melbourne Radio 3AW betegnet boken som «en sterk utfordring til den 'frigjorte' tenkningen som pådyttes de unge idag.»

Den første australske utgaven på 20.000 er nå utsolgt og en ny forberedes. Et opplag på 10.000 er nettopp trykket i New Zealand. Totalopplaget av «The Black and White Book» på engelsk er derved passert 100.000.

Bokens forfattere melder at det nå arbeides med oversettelser til fransk, tysk, kinesisk, walisisk, ahmaric, dansk og portugisisk.

Noen pressekommentarer:

Og det er ikke bare i australsk presse at bølgen går høyt omkring den svart-hvite boken. Vi gjengir noen kommentarer fra forskjellig hold:

THE EVENING NEWS — Storbritannia:

«Den uttrykker det endel millioner ærlige sjeler har ventet på å få høre i årevis.

SUNDAY TIMES — Malta:

«Den preker revolusjon, en verdensomspennende revolusjon som begynner innenifra — innenifra deg.»

THE BULLETIN — Malta:

«Den vil fascinere ikke-troende såvel som erklærte kristne.»

THE CATHOLIC HERALD — Storbritannia:

«The Black and White Book kan lede mange tilbake til ortodoks tro.»

THE METHODIST RECORDER — Storbritannia:

«Dens styrke ligger i at den bygger på erfaringer og ikke på løse teorier.»

LIFE AND WORK — Skottland:

«Dens viktigste ytelse er kanskje at den forbinde moral med et tilfredsstillende livsmål.»

PORTLAND OBSERVER — Australia:

Den moderne lege vil gjøre klokt i å ha en slik fire kroners bok i lommen. Gjennomsnittspasienten vil ha mer utbytte av å lese den enn å få en rutinemessig legeerklæring. (Fra en artikkel skrevet av en kjent australsk kirurg, professor W. W. Davey.)

GOVAN PRESS — Clydeside, Skottland:

«Den burde settes på programmet hos ungdomsgrupper som er på leting etter en utvei i et samfunn som mange hevder er preget av konformitet og status quo.»

SAMTALE PÅ BBC-TV (Til hele Storbritannia):

Kevin (gymnasiast): Jeg ønsker å leve mitt liv etter de idéene jeg finner i 'The Black and White Book'.

Intervjuer: Du tror sterkt på at du bør være god og ren og ærlig og at det ikke finnes andre måter å leve?

Kevin: Det finnes andre måter, men det ser ikke ut til at de er de rette.

Intervjuer: Vel, jeg håper du gir oss beskjed når revolusjonen begynner.

Læreren — en miljøbygger

Har miljøvernkonferansen i Stockholm berørt grunnårsakene til forerensningsproblemet?

Lektor Erling Førland, som underviser i psykologi ved en lærerskole i Oslo, har gjort seg noen refleksjoner omkring skolens mulighet til å forme enkeltindividenes holdning.

Vi kommer aldri til å løse miljø-ødeleggelsens problem — like lite som narkotikaproblemet — hvis vi ikke kommer ned til disse problemenes rot, til den egentlige årsaken til ødeleggelsen. Med forbud, kontroll, reguleringer og lover kan man i beste fall dempe prosessen men ikke stanse den.

Derfor må våre ansvarlige politikere, skoleledere og pedagoger etter min mening nå registrere det som holder på å skje og ta konsekvensene i vår planlegging av samfunnet og skolen. Vi må tenke etter hvilket menneskesyn vi bygger på, innse at vi har arbeidet ut fra et amputert menneskesyn, med et «endimensjonalt» menneske, for å sitere Marcuse.

Her kommer vi inn på dette med vurderinger og mål — faktisk på tro og overbevisning. Menneske opplever idag — spesielt de unge — det Viktor Frankl kaller et eksistensielt vakuum. Følelsen av at livet ikke har noen mening.

Kompensasjon

Det som holder på å skje er resultatet av den meget ensidige materialistiske innstilling som har preget vårt samfunn den siste mannsalder.

Erik Fromm uttalte i et intervju i Oslo at det moderne menneske er sjelelig tomt og at det søker å kompensere denne tomheten ved å eie og forbruke ting. Det man har tapt på det indre plan skal man ta igjen på det ytre. Da får man den meningsløse jakten etter materielle verdier — status, fremgang, velferd — som aldri tilfredsstiller. En følge blir at man forveksler mål og middel. Penger, som bare skal være et middel, blir et mål i seg selv, og denne «middel-tenkningen» leder til en «fortingliggjørelse», også av mennesker, som blir middel man utnytter for å nå sine mål. Konsekvensen blir at man ser bort fra behov som er essensielle. Man blir et forkrøblet individ, ute av stand til å oppleve seg selv og andre, følelsesmessige roboter som ikke kan gi noe av sitt indre til medmennesker og det sosiale fellesskap. Man kan for eksempel finne akademikere som er fullstendig folkesky, som gjemmer seg i sine laboratorier eller produserer læreplaner og audio-visuelle systemer men som ikke våger seg inn i en dialog med individer og grupper.

De unge reagerer mot at skolen i likhet med samfunnet som helhet preges av en materialistisk

innstilling. De merker at det er noe som mangler. Skolens spesielle form for materialisme har vært den innstilling at den enkelte elev skal arbeide for å få de karakterer som gir adgang til fortsatte studier og til karriere.

I stedet burde skolen gi et miljø og et arbeidsprogram som utvikler hele personligheten, slik at eleven blir et rikere menneske som kan være med å bygge et miljø for andre.

Praktiske oppgaver

Det gjelder å peke ut for de unge de store oppgaver som ligger og venter på dem i samfunnet og verden. «Verden venter på deg og alt du har. Skaff deg den utdannelse du trenger for å gjøre en innsats.» Å bare si at man må begynne å interessere seg for disse menneskelige vurderinger er ikke nok. Man må gjøre noe praktisk med oppgavene slik at i første rekke klassen blir et godt miljø. Som lærer og pedagog ville jeg helst kalles miljøskaper. Å bygge et konstruktivt miljø til hjelp for hverandre og andre ser jeg som skolens viktigste oppgave.

Her tror jeg vi kan ta opp en mengde samfunnsoppgaver der ansvaret for naturvern også inngår. Slår man inn på denne veien, tror jeg at fantasien hos både elever og lærere vil lede til stadig nye og utvidede sirkler og perspektiver, bort fra den mate-

rielle grunninnstillingen som har ledet oss dit vi er nå. Egentlig lengter alle mennesker etter dette, men de unge har muligens lettere for å komme ut av sirklene.

Egentlig er det lett å få unge mennesker til å se sitt liv i et større perspektiv og bli engasjert i et stort mål utenfor seg selv. Dermed blir de også villige til å innse at vi må ha normer og idéaler, og at disse normene må være absolutte, at de ikke kan krenkes. Hvis man virkelig oppdager vitsen med slike normer, blir den logiske konsekvens at man blir villig til å påta seg en selvdisiplin, en moral. En av årsakene til at folk idag går imot normene, er at de ikke innser hva man skal med en moral.

Det burde ikke være vanskelig å bibringe også barn den tankegangen at vi ikke har lov å for gripe oss mot naturen og gjøre oss til herre over noe som vi selv er en del av. Ut fra en så enkel grunntenkning gir det seg lett selv at man for eksempel ikke skal plukke sjeldne vekster som kan utryddes.

Og hva med massemedia?

Og når man begynner å tale om natur- og miljøvern må også selve mennesket komme inn i bildet. Her skal det bli interessant å se hvor langt man vil gå med sine krav. Når skal noen våge å kreve en analyse av de forurensninger som kommer gjennom massemedia? Hva er det i disse media som virker direkte nedbrytende på mennesker og på de verdier som mennesker må ha tilgang til for å kunne leve?

Her må man da også komme inn på moralske og religiøse aspekter. Så langt er vi stort sett ennå ikke kommet, men vi kan sikkert regne med at det vil komme.

Viktor Frankl uttalte i 1968 i Tokyo: «Oppdragelsens største oppgave idag er å lære mennesker å lytte til sin samvittighet.»

Men nettopp dette har vi vært forhindret i å gjøre fordi vi er blitt kastet inn i en sentrifugetilværelse, som slynger oss fra det innerste i oss selv og «utvendiggjør» oss.

Her kan man si at Frank Buchman anviste en praktisk metode som er genial. Mange mennesker av ulike yrker og aldre over hele verden har prøvet den og sett at den fungerer.

Konflikten ble løst på tre dager

Vi har mottatt denne rapporten fra den indiske journalisten Neerja Chowdhury, en av de 16 inderne knyttet til Moralsk Opprustning som nylig foretok en reise gjennom Assam, Indias nordøstligste delstat.

Ved et stålverk i Assam, Steelworths Private Ltd., ble det nylig underskrevet en avtale som gjorde slutt på en tolv måneder lang konflikt og åtte års fiendskap mellom bedriftsledelse og fagforening. «Inntil for tre dager siden betraktet jeg den mannen som en djevel,» sa overingeniøren, O. P. Bagaria om fagforeningslederen J. C. Kar. «Idag er han min venn. Når jeg kommer i vanskeligheter heretter,

J. C. Kar,
fagforeningsleder.

er det han jeg skal gå til.» Kar på sin side viste til den indre forandring som hadde funnet sted i Bagaria. «Viktigere enn selve avtalen og det at våre krav ble oppfylt, er måten det skjedde på, gjennom en forandret innstilling i begge parter. Det er arbeidernes, ledelsens og hele bedriftens interesser som er oppfylt og det har bragt fred over hele linjen.»

Langt raskere

Kar føyet til at han alltid hadde trodd på vold som en god måte å oppnå resultater. «Jeg har oppdagat at en indre forvandling fører raskere til målet og er den rette fremgangsmåten. På tre dager førte det til resultater som flere års maktbruk og strenge påbud ikke frembragte.»

Bakgrunnen for overenskomsten var en gå-lang-somt-aksjon og demonstrasjoner ved en av Steelworths-fabrikkene. Ledelsen kom til at den ville gripe til lock-out hvis situasjonen forverret seg. Forhandlinger med fagforeningsledelsen fant sted 31. mars, uten resultat. Ledelsens inntrykk var at fagforeningen ikke ønsket noen avgjørelse, og vice versa.

Da MRA-gruppen kom til byen ble den invitert av

arbeiderne og ledelsen ved Steelworths til å komme og holde et møte der. I ingeniør Bagaria begynte det å vokse frem en overbevisning om at han skulle gjøre noe for å få slutt på konflikten. «Vi har feilet fordi vi lukket øynene for våre egne feil,» forteller Bagaria. «Jeg begynte å oppdage hvor arrogant jeg hadde vært.»

Under et møte mellom representanter fra arbeiderne og ledelsen den 11. april dukket O. P. Bagaria opp. «Det var første gang han kom til et møte med arbeiderne,» sa J. C. Kar senere. Han ba om et resymé av forhandlingene. «Tidligere hadde han vært

O. P. Bagaria,
overingeniør.

redd for at fagforeningen ville benytte seg av enhver velvilje fra hans side. Men den kvelden så jeg at han var innstillet på å finne en vei fremover. Jeg øynet glimt av en løsning, sa Kar. Møtet fortsatte til kl. 21.00. «Skriv ut en overenskomst, så skal jeg undertegne,» sa Bagaria til Kar. Nå var det Kars tur til å bli redd for konsekvensene. Neste dag prøvde han å få tak i den øverste LO-lederen i byen, uten resultat. «Den kvelden kom Bagaria på besøk hjemme hos meg for første gang,» sa Kar. «Da kom jeg til at jeg måtte gå ham i møte i samme ånd som han hadde vist.»

FAMILIEMAKT

Forts. fra side 3.

nene er den moralske siden av problemet: Ta-hva-du-kan- mentaliteten. Der hvor penger, ting, make-lighet, status og ferier kommer først, fostres rendyrkede materialister. Materialismen mister grepet på oss når vi oppdager større verdier. Omsorg, karakterstyrke, gjestfrihet, tjeneste- og offervillighet, innsats for et stort mål er noen av dem. De som får disse verdier med seg hjemmefra har noe vesentlig å gi sitt land.

Fremmedgjøring

Det er et paradoks at flere og flere mennesker i våre overfylte hyer føler seg ensomme og isolert. Når vi bruker hjemmet til å stenge verden ute, skaper vi murer mellom mennesker. Begrepet «Den åpne familie» er lansert. Hvis dørene til våre hjem står på vidt gap, trenger ingen å bli ensomme. Enslige, gamle, barnløse og naboer vil merke at de er velkomne og at noen har omsorg for dem.

Den åpne familien er en revolusjonær idé, men ny er den ikke. «Hvem er min mor og hvem er mine brødre?» spurte Jesus. Og han svarte: «Min mor og mine brødre, det er de som hører Guds ord og gjør etter det.»

Befolkningsekspløsjonen

P-pillen har erstattet en god gammeldags dyd: Å kunne si nei til seg selv. Men fungerer det? Vi får kanskje ikke så mange barn, men en selvopptatt beskjeftigelse med sex preger vårt samfunn og stjeler vår energi. Psykologen Erich Fromm hevder i sin bok «Det sunne samfunn» at Vestens forbruker-

mentalitet er blitt fremherskende også på det seksuelle område: Vi forlanger øyeblikkelig tilfredsstillelse av alle ønsker, og vi må ustanselig finne nye metoder til å høyne lystfølelsen.

Svaret til befolkningsekspløsjonen er kjærlighet, en dyp omsorg for at alle må få det de trenger til livets opphold og at de må få noe meningsfylt å leve for. Kjærlighet er mer enn seksualitet. Den består i å hjelpe hverandre til å bli de menn og kvinner det er meningen vi skal være. Bare på dette grunnlag kan seksualitetens gave bli brukt riktig.

Ektefolk kan også ha et klart budskap til ungdom og enslige: Å leve seksuelt avholdende kan være stimulerende, berikende og fullt ut tilfredsstillende. Det er nemlig ikke så mye et spørsmål om å si nei, som å si ja til hele personlighetens engasjement i en stor oppgave; å satse hjerte, hjerne, krefter, fantasi, vilje og skapende evne på å stille noden hos mennesker og nasjoner.

Den farmasøytiske industrien ville ene og alene være skadelidende om vi i våre hjem erstattet p-pillen med evnen til forsakelse. Hvis det forspiste Vesten kunne lære å mestre sine begjær, kunne det bety mere for U-landene enn eksporten av prevensjonsteknikk.

Alle familier søker sikkerhet. Men når vår klode holder på å bli en verdensomspennende landsby, finnes det ingen sikre avkroker lenger. Sunn realisme, ja endog opplyst egeninteresse, tvinger oss til å gjøre noe med menneskehetens fellesproblemer. Og hvilke eventyrlige perspektiver åpner ikke denne oppgaven for familielivet? Kanskje vi til og med lærer å sette større pris på hverandre. Verden vil bli overrasket av hva enige familier med en revolusjonær forpliktelse kan utrette.

Morgendagens slagord er: *Familie-makt!*

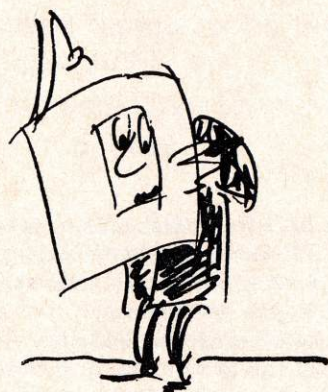
To dager senere ble Kar og hans kolleger invitert hjem til Bagaria til en frokost som varte til kl. 13.00. Alle konfliktpunkter ble gjennomgått og løst ved gjensidig vilje til å strekke seg. Den 14. april innkalte fagforeningen alle arbeiderne til et møte hvor avtalen ble presentert.

J. C. Kar arbeidet i sin tid ved Steelworths, men ble oppsagt for 8 år siden. Men han fortsatte å orga-

nisere fagforeningen ved Steelworths og er nå president for stålarbeiderforbundet i Assam. «Ledelsen regnet meg som en urostifter,» sa Kar. «De sendte spioner til møtene våre. Men Bagaria tok et åpent initiativ. Det viktigste ved denne overenskomsten er selve fremgangsmåten.»

Den nye avtalen berører ca. 1000 arbeidere ved tre Steelworths-fabrikker.

klippet

Jo nærmere Europa beveger seg henimot en praktisk fredelig sameksistens og jo mer det blir involvert i den gradvise oppløsning av de to blokker, desto mer skarp og hensynsløs kommer den ideologiske konfrontasjon til å bli.

Kommentar i PAP, Det polske telegrambyrå, 5. januar 1972.

Næringslivets **virkelige** problem og utfordring i de kommende årtier er hverken EF, markedsføring, økonomi, struktur eller konkurranseevne. Det er mennesket — som nettopp i sin avmakt kan bli den sterkeste av alle makter.

Yngvar Senstad i Morgenbladet, 6. mai 1972.

Teatret har jo også store muligheter for å gjøre en innsats i det samfunn vi lever i. Men det kan være glede, letthet, det behøver ikke bare være en protest. Alt som strømmer ut over rampen, humor, varme, det trengs jo. Når man snakker om engasjert teater må man huske på at det finnes mange aspekter av det. Ingenting står stille. Gjennom den personlige forandringen hos enkeltindividene kan jo all kunst påvirke mennesker til et annet syn.

Bror Marklund, intervjuet i Svensk Damtidning nr. 21/72.

Kulturen er blitt vunnet gjennom beherskelse av driftene og krever samme beherskelse av enhver nyttilkommet samfunnsborger. To faktorer bidrar til temingen av driftene, en indre og en ytre. Den indre er kjærligheten, den ytre er oppdragelsen.

Sigmund Freud, 1915.

Et multi-media eksperiment

«Om to år kommet et halvt dusin London-teatre til å benytte seg av denne teknikken,» spådde en engelsk film-regissør som nettopp hadde sett det nye multi-media stykket *Cross Road* (Korsvei) på Westminster Theatre i London. 'Multi-media' betyr at forskjellige teknikker og kunstarter tas i bruk i samme oppsetning: Film, lysbilder, musikk, dans, sketsjer, osv. *Cross Road* handler om Moralsk Opprustnings grunnlegger Frank Buchmans liv og erfaringer.

Engelsk underholdningsindustri har et uketidskrift, *The Stage and Television Today*, som omtalte *Cross Road* på denne måten:

«Når produsenter kaller sine presentasjoner for 'et eksperiment', viser erfaringen at dette er en måte å gardere seg mot anklagen om at resultatet ikke

er særlig bra. Dette kan sannelig ikke være grunnen til at *Cross Road* på Westminster-teatret kalles 'et multi-media eksperiment', for de som står bak oppsetningen må ha forstått lenge før premieren at de hadde frembragt noe helt ekspesjonelt godt.

Cross Road er ikke et skuespill, men en dokumentar-biografi av Frank Buchman, initiativtageren til Moralsk Opprustning. Å si at dette er en mellomting mellom et foredrag med bilder og en konsert ville — selv om det er sant — gi et helt galt inntrykk av dette gjennomarbeidete og smakfulle programmet med sine stadige sceneskifter av vakre landskaper, gamle familieportretter, fremragende tegninger avbrutt og iblant utfyllt av innslag fra en gruppe talentfulle sangere, skuespillere og musikere fra mange raser.

Denne biografien er en god historie som fortelles uten sentimentalitet og uten opplagte hensikter. Det er virkelig meget behagelig både for øye og øre, og oppsetningen som sådan er en teknisk triumf. Jeg anbefaler den.»

Kort nytt

NORD-IRLAND

13.500 barn fra 73 skoler i Nord-Irland har sett filmer fra Moralsk Opprustning i løpet av de siste tre år. Filmen «Orkan over Afrika», som viser et mulig svar til rasekonflikten i Afrika, blir brukt mest. I byen Armagh kom elever fra åtte katolske og protestantiske gymnas sammen for å se filmen. I Derry ble den først vist ved en konferanse for overlærere og deretter for elever fra begge trossamfunn i fire byområder. I krisedistriktene i Belfast og Londonderry har filmen også vært vist.

BRASIL

Ved en konferanse i Moralsk Opprustnings trenings-sentrum i Petropolis meddelte professor Lopes ved universitetet Souza Marques i Rio de Janeiro at han skulle oversette *The Black and White Book* til portugisisk.

SKOTTLAND

Ca. 80.000 elever i 250 skotske folkeskoler har sett filmen «La bikkja beholde beinet» siden 1968, fra storbyene Edinburg og Glasgow til de fjerneste fjellområder og øyer. Skotsk filmråd subsidierer filmen, som vises i skoletiden. Overlærere ved noen skoler arrangerer framvisninger hvert annet eller tredje år.

AUSTRALIA

Undervisningsdepartementet i staten Victoria kjøpte nylig sin tredje kopi av filmen «La bikkja beholde beinet». «Det er en av våre populære filmer,» sa lederen for departementets audio-visuelle avdeling. «Etterspørselen var så stor at vi måtte få et eksemplar til. Det er tydelig å merke at ryktet om filmen sprer seg blant lærerne.»

Tegninger av Bill Cameron-Johnson utgjør en stor og viktig del av oppsetningen på Westminster-teatret. (Se forrige side.)

«Den lille svart-hvite»

The Black and White Book

En håndbok i revolusjon

Bare kr. 5,-

Kan bestilles fra

Moralsk Opprustning
Boks 3018, E.I.
Oslo 2

Naviger riktig ved valg av Deres båt —

KMV
for gode sjøegenskaper

FORHANDLER
KRISTIANSAND MEK. VERKSTED

For kr. 30,- kan De holde Dem underrettet hele året om Moralsk Opprustnings verdensomspennede arbeid.

NY VERDEN

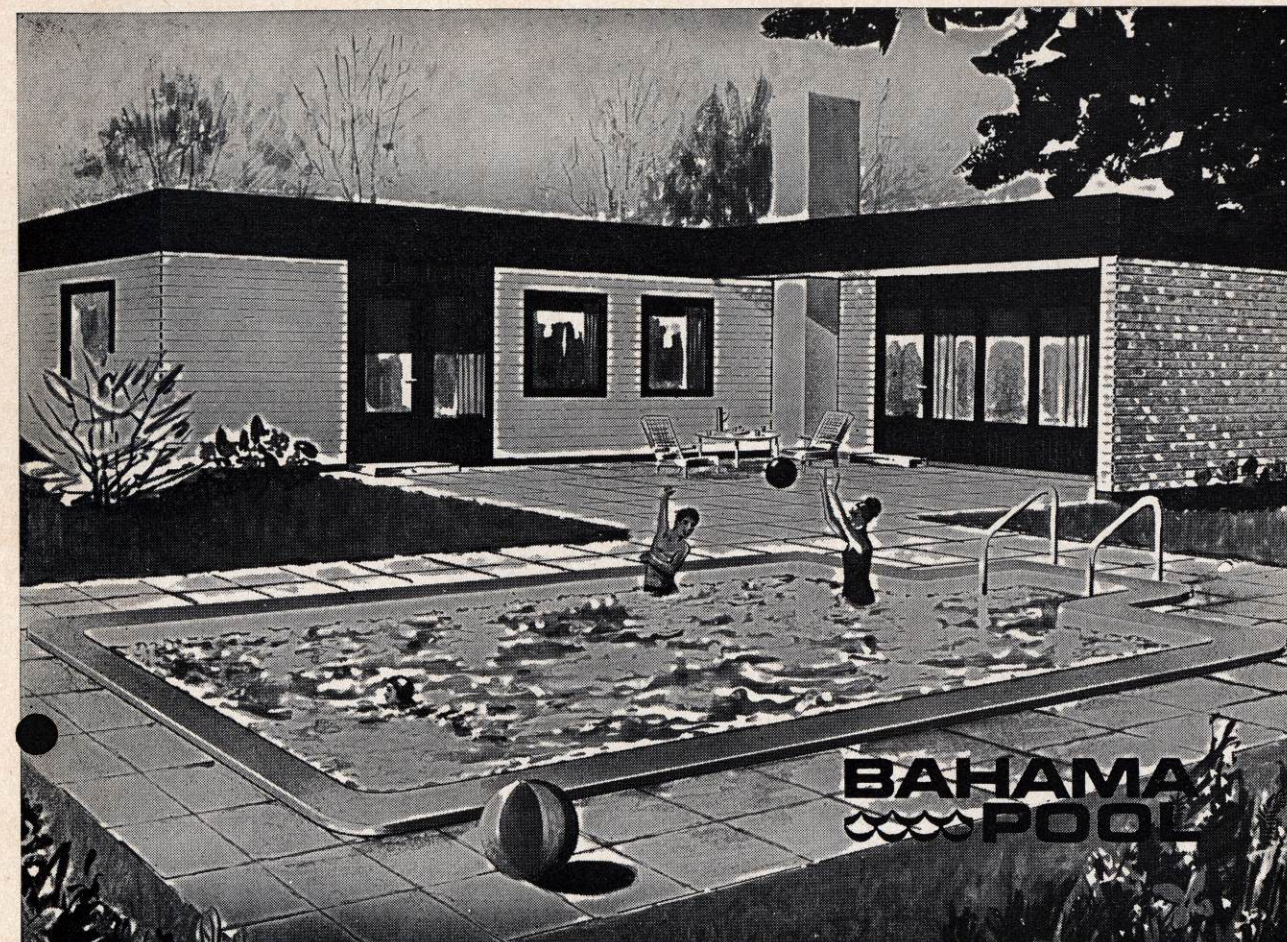
Sophus Lies gate 5
Oslo 2

Postgirokonto 125 79

For studenter og skoleungdom: kr. 15,- pr år.

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

A S SABA

Exklusiv swimmingpool i glasfiberarmerad plast 13.800:- (6—8 mm vägg tjocklek)

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper härigenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvärmare, bräddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13.800:— kr fritt fabrik inkl. 2 servicebesök (exkl. moms.)

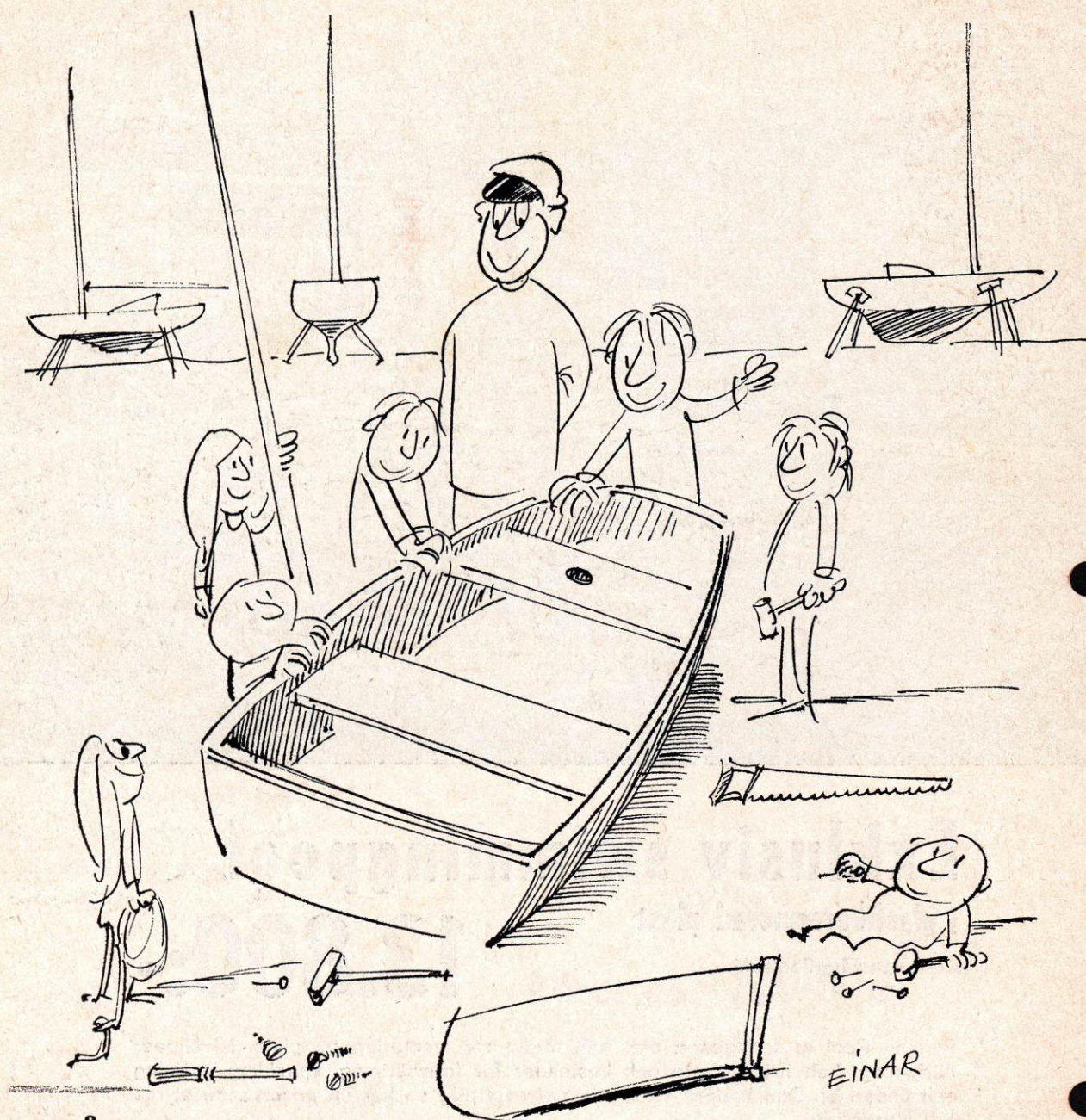
Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfärgsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Mariestad
Tel. 0501/145 64

BÅTPLANER?

Rådspør

Båt-PONTUS

Gøteborgs

Frihavn

Tel: 51 07 04

Båt
PONTUS